

Onderwerp Reactie op overwegingen Ethische Commissie generatieve AI
ter informatie

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 14 050

Bijlage(n) 1

Ons kenmerk 174757-2024

Datum 26 juni 2024

Uw brief van

Uw kenmerk 

Geachte lezer,

Naar aanleiding van een verzoek van het college van B&W heeft de Ethische Commissie Data en Technologie de gemeente een aantal overwegingen meegegeven met betrekking tot de inzet van generatieve artificiële intelligentie (AI) binnen de organisatie. Dit advies, met als vraagstelling "Welke overwegingen wil de ethische commissie meegeven wanneer de gemeente Groningen, in het kader van haar taken en gelet op haar voorbeeldfunctie, generatieve AI zoals Microsofts Copilot inzet?" is op woensdag 3 april 2024 aan wethouder Broeksma overhandigd en als bijlage bij deze brief gevoegd.

Momenteel ontwikkelen wij een visie op de inzet van generatieve AI binnen de gemeente Groningen. De Ethische Commissie heeft bij het opstellen van haar advies onder andere gebruik gemaakt van het conceptbeleidsdocument "De visie Generatieve AI, gemeente Groningen".

In deze brief informeren we uw raad over wat wij met de overwegingen van de commissie gaan doen. We gaan in op de volgende onderwerpen:

- recente ontwikkelingen;
- overwegingen van de Ethische Commissie;
- actiepunten naar aanleiding van het advies van de Ethische Commissie.

Recente ontwikkelingen

Door de naamsveranderingen van de AI-toepassingen van Microsoft is er onduidelijkheid ontstaan over de omgang met de ingevoerde informatie door de verschillende Copilot-varianten. De AI-assistent Copilot 365, de digitale assistent die in steeds meer M365-toepassingen wordt geïntegreerd, is verwerker van informatie. Dit is in de privacy-voorwaarden tussen Rijksoverheid en Microsoft geregeld is. Voor de gratis generatieve AI-tool Copilot Chat blijkt dit (nog) niet het geval. Dit betekent

Volgvel 1

dat Microsoft voor de laatste generatieve variant nu nog zelf mag bepalen wat het bedrijf met de ingevoerde informatie in Copilot Chat doet.

Ten tijde van de behandeling van het AI-vraagstuk door de Ethische Commissie (februari 2024) gingen we er nog vanuit dat de privacy-voorwaarden voor zowel Copilot 365 als Copilot Chat dezelfde en dus veilig waren. Vanuit de Rijksoverheid is er nu voor Copilot een DPIA (Data Protection Impact Assessment) en IAMA (Impact Assessment voor Mensenrechten bij de inzet van Algoritmes) opgestart en zal naar alle waarschijnlijkheid opnieuw met Microsoft worden onderhandeld over de voorwaarden. Ons uitgangspunt is en blijft dat elke Copilot-variant wordt gebruikt in lijn met wet- en regelgeving (privacy, auteursrecht, security enzovoort) en interne richtlijnen. Om deze reden zijn we terughoudend, in lijn met het advies van de Functionaris Gegevensbescherming, voor wat betreft Copilot Chat.

Overwegingen van de Ethische Commissie

De gemeente is momenteel bezig met de ontwikkeling van een visie generatieve AI. De Ethische Commissie heeft in haar advies gebruik gemaakt van een conceptversie van de 'Visie Generatieve AI, gemeente Groningen' en geeft onderstaande overwegingen mee in de verdere ontwikkeling van deze visie. De visie zal met uw raad gedeeld worden. Na iedere overweging van de Ethische Commissie leest u wat onze duiding is bij deze overwegingen:

- De commissie geeft aan de indruk te hebben dat de inzet van generatieve AI nog in de verkennende fase zit
Deze indruk van de Ethische Commissie is juist: wij bevinden ons inderdaad op het gebied van (generatieve) AI in de verkennende fase. We starten wellicht later dit jaar een pilot voor een aantal groepen medewerkers, waarbij we Copilot 365 beschikbaar stellen om te ontdekken welke meerwaarde generatieve AI kan bieden om de bedrijfsvoering te verbeteren. We kijken daarbij naar wet- en regelgeving, richtlijnen voor gebruik van AI, of de organisatie en informatiehuishouding voldoende zijn toegerust voor gebruik AI, de opbrengsten en de kosten, maar ook naar het vraagstuk duurzaamheid bij gebruik AI en afhankelijkheid van tech-bedrijven. AI of in dit geval Copilot 365 kan de gemeente op een paar manieren ('de drie E's') helpen.
 - **Effectiviteit:** Copilot kan routinematige taken automatiseren, waardoor medewerkers zich kunnen concentreren op complexere taken. Dit verhoogt het werkplezier en de werkervaring voor de medewerker en daarmee de productiviteit en effectiviteit.
 - **Efficiëntie:** Als een centraal informatiepunt met toegang tot een uitgebreide kennisdatabase, helpt Copilot medewerkers om snel en gemakkelijk toegang te krijgen tot de informatie die ze nodig hebben, wat de efficiëntie verhoogt.
 - **Ervaring:** Op een veilige manier de mogelijkheden van AI leren gebruiken.Bij deze verkennende fase hoort ook dat we de conceptvisie nu verder uitwerken tot de visie Generatieve AI, gemeente Groningen met daarin aandacht voor bovenstaande. De commissie heeft met haar adviezen naar aanleiding van de conceptvisie een waardevolle bijdrage geleverd aan de verdere ontwikkeling van de visie. Deze zullen wij dan ook zeker meenemen.
- De commissie adviseert te zorgen voor verbinding tussen de organisatievisie en de visie op generatieve AI
Wij leggen verbinding met de organisatievisie. Immers de organisatievisie is

richtinggevend, zeker voor een onderwerp als generatieve AI. Voor het gebruik van generatieve AI volgen we de volgende principes uit de organisatievisie¹:

- **Wij dagen elkaar uit om doeltreffender en doelmatiger te werken.**
Wij dagen elkaar uit om slimmer en efficiënter te werken en hebben ruimte om hier plannen voor te maken en uit te voeren.
Wij verlagen kosten door processen en taken te automatiseren en door innovatie van diensten, producten en processen.
 - **Wij zien (verantwoord gebruik van) informatie en technologie als essentieel voor het bereiken van onze doelen.**
Wij werken digitaal en via standaarden waar het kan, en persoonlijk of met maatwerk, waar nodig. Wij passen bewezen (technologische) innovaties vroeg toe, zonder zelf te pionieren.
Wij maken veilig en verantwoord gebruik van (big) data, algoritmen en sociale media met aandacht voor ethiek.
- De commissie adviseert om op organisatieniveau een duidelijk standpunt in te nemen over de inzet van generatieve AI.
Dit advies nemen wij ter harte. De visie die wij nu ontwikkelen zal na afstemming binnen de organisatie leiden tot het standpunt van de organisatie.
 - Er is een exit-strategie nodig bij het inzetten van generatieve AI.
Voor alle cloud-oplossingen is inderdaad een exit-strategie een voorwaarde. Het spreekt vanzelf dat dit voor generatieve AI ook geldt. Dit gaan we in aanloop naar pilot met Copilot 365 aanpakken. Dit betekent dat we, in een plan, vooraf vastleggen welke maatregelen moet worden getroffen, mocht onverhoopt de toepassing van generatieve AI worden gestopt.

Geplande acties naar aanleiding van het advies van de Ethische Commissie

Onderstaande acties staan gepland voor de komende periode als het gaat om generatieve AI en de gemeente Groningen:

- "De visie Generatieve AI, gemeente Groningen" bevindt zich zoals gezegd op dit moment in de concept-fase. Deze visie wordt afgerond en met uw raad gedeeld.
- Een projectplan ter realisatie van de visie opstellen met daarin aandacht voor:
 - business case;
 - duurzaamheid;
 - monitoring gebruik;
 - basis op orde (informatiehuishouding) voor gebruik generatieve AI (randvoorwaardelijk om de organisatie voor te bereiden om op verantwoorde wijze mee te gaan bij implementatie generatieve AI);
 - eExit plan (register van AI-toepassing);
 - adoptieplan en handelingskader.

De focus zal daarbij voorlopig alleen op Copilot 365 liggen. Aangezien de ontwikkelingen rond AI razendsnel gaan, en omdat er vragen komen vanuit de organisatie om AI te kunnen gebruiken, willen we, in pilotvorm, een aantal geselecteerde groepen Copilot 365 gaan aanbieden. In onze ogen is dit momenteel de minst onveilige optie. Immers: voor Copilot 365 heeft de Rijksoverheid een verwerkersovereenkomst, voor andere generatieve AI-toepassingen zoals ChatGPT gelden helemaal geen privacy-voorwaarden. Om

¹ Zie '[Groningen maakt het verschil](#)', Organizevisie en –cultuur gemeente Groningen, 2021

Volgvel 3

die reden zullen wij, op dit moment, gebruik Copilot 365 stimuleren en voorlopig terughoudend zijn voor wat betreft andere generatieve AI-toepassingen.

- We gaan kijken binnen welke processen generatieve AI ingezet kan worden. De risico's voor het inzetten van generatieve AI per proces en functiegroep van de gemeente brengen we in kaart.
- We stellen in aanloop naar de pilot met M365 een exit-strategie op. Dit is standaard bij gebruik van een cloud-toepassing en een advies van de Ethische Commissie.
- We volgen de DPIA en IAMA die momenteel op Rijksniveau worden uitgevoerd en anticiperen op de ontwikkelingen in Europa, bij Binnenlandse Zaken en bij de VNG. Daarnaast hebben we afstemming met andere gemeenten om ervaringen en aanpak te delen. Daarnaast onderkennen we dat AI zich snel ontwikkelt en steeds meer in toepassingen wordt geïntegreerd. Dat betekent dat we binnen Groningen eigenlijk continu een zoektocht hebben en kijken hoe we ons verhouden tot de toepassingen en ontwikkelingen van AI en wat dat betekent voor en vereist van de gemeente. Ook voor wat betreft de juiste waarborging van privacy en security.

De adviezen van de ethische commissie vormen een waardevolle bijdrage en wij zullen deze meenemen bij de totstandkoming van onze visie op generatieve AI.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.